

POSOUZENÍ FAKTORŮ OVLIVŇUJÍCÍCH ZÁJEM STUDENTŮ FAKULTY LESNICKÉ A DŘEVAŘSKÉ PRACOVAT PO UKONČENÍ VYSOKÉ ŠKOLY V ODVĚTVÍ LESNICTVÍ

REVIEW OF INFLUENCE OF SPECIFIED FACTORS ON AN INTENTION OF STUDENTS WHO STUDY AT THE FACULTY OF FORESTRY AND WOOD SCIENCES TO WORK IN FORESTRY AFTER GRADUATION

HANA KREJČÍ ✉ - HELENA ČERMÁKOVÁ - JITKA ŠIŠKOVÁ - JANA ŠTURCOVÁ - ENIKÖ LÖRINCZOVÁ - MARKÉTA BERANOVÁ

Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, Kamýcká 129, 165 21 Praha, Czech Republic

✉ e-mail: krejcih@pef.czu.cz

ABSTRACT

The aim of the paper is to assess the influence of specified factors on an intention of students who study at the Faculty of Forestry and Wood Sciences (hereinafter referred to as FFWS) at the Czech University of Life Sciences in Prague, to work in forestry after graduation. The aim of this research was to investigate what part of students who study the given study programmes is planning to work in forestry, and to compare the gained results with the requirements of the labour market in forestry. Research was divided in two phases. In the first phase, a guided interview was held with professionals on the subject of employment in forestry. The aim of this structured interview was to find out the university graduates' employment rate in forestry. In the second phase, a questionnaire survey was carried out with the students of the FFWS, and the results were statistically tested. Hypotheses were formulated and the dependency between categorical (nominal) data gained from the questionnaire was tested. The results have not proved a statistical significance for any of the chosen factors.

For more information see Summary at the end of the article.

Klíčová slova: lesnictví; studium; student; bakalářský obor Lesnictví; magisterský obor Lesní inženýrství; dotazníkové šetření; volba povolání

Key words: forestry; study; students; bachelor's degree program Forestry; master's degree program Forest engineering; questionnaire survey; career choice

ÚVOD

Vývoj a efektivnost každé oblasti hospodářství, tedy i lesního, ovlivňuje řada faktorů, avšak zaměstnanost, kvantita a struktura pracovníků patří k těm nejzásadnějším (FANTA, ŠIŠÁK 2014). Jak však tito autoři upozorňují, v České republice (ČR) není systematický vědecký výzkum problematiky lidských zdrojů v lesním hospodářství uskutečňován.

Zaměstnanost v lesnictví je spojena s předpoklady odborných kompetencí současných i budoucích zaměstnanců, a proto má významnou roli ve vývoji struktury a efektivnosti lesního hospodářství také lesnické školství. Posílení významu školství, výzkumu a inovací je jedním z dlouhodobých cílů státní lesnické politiky, která je vyjádřena v koncepčním dokumentu „Zásady státní lesnické politiky“ (2012). To se zásadní měrou podílí na přípravě a kvalitě budoucích pracov-

níků v lesním hospodářství a zároveň musí reagovat na nové trendy, ne však pouze v lesním hospodářství, nýbrž i ve společnosti (především s ohledem na demografický vývoj). Jak zmiňuje LIDICKÝ (2014), v otázce uplatnitelnosti absolventů v lesnickém provozu existuje celá řada významných faktorů. Jako příklad uvádí regionální lesnatost, která je zpravidla nepřímo úměrná hustotě osídlení, dále je to sezónnost lesnických činností a proměnlivost dodavatelsko-odběratelských vztahů účastníků trhu práce.

Dle CONNAUGHTONA (2015) se díky celosvětovému zájmu o ochranu lesa a životního prostředí rozrostla rozmanitost a počet pracovních příležitostí pro absolventy, ale zároveň je u absolventů lesnických škol zaměstnavateli požadováno odborné zaměření i na udržitelný rozvoj, komunitní spolupráci, certifikaci atd. V této souvislosti KOSTILAINENA (2005) připomíná, že vedle dobrých základních znalostí z lesnictví jsou u absolventů nutné další dovednosti, a to především dobrá komu-

nikace a jazyková vybavenost, jež jsou v souladu s jejich technickými znalostmi. Ve stejném pojetí se vyjadřují FIEBIGER (2005) a BULLARD et al. (2014), kteří upozorňují, že absolventi by měli disponovat široce diverzifikovanými praktickými dovednostmi a souvisejícími znalostmi založenými na synergii vyplývajících z ekologických, ekonomických, technických a sociálních předmětů.

Aktualizace a přizpůsobení studia lesnických oborů na středních a vysokých školách novým požadavkům a technologiím jsou pro budoucnost sledovaného odvětví strategicky nezbytné. VANCLAY (2007) připomíná méně populární záležitost, kdy jednou z institucionálních překážek reformy školství je tendence nabízet programy zaměřené na schopnosti a zájmy stávajících zaměstnanců, spíše než na budoucí potřeby profesí v lesním hospodářství.

Kvalita vzdělávání budoucích pracovníků musí odpovídat požadavkům a potřebám v lesnickém provozu, a tedy i potenciálních zaměstnavatelů. Jak poznamenává SAMPLE et al. (2015), ve Spojených státech amerických je primárním cílem, aby vzdělávání v lesnictví bylo uskutečňováno v souladu s potřebami zaměstnavatelů a společnosti. Zároveň by měla z velké části napomoci k uplatnitelnosti absolventů lesnických oborů a k jejich budoucí pracovní spokojenosti, která bývá neprávem podceňována. Jak však upozorňují HARTEBRODT a CHITTOU (2016), spokojenost v práci je jedním z nejdůležitějších a často sledovaných aspektů v rámci zaměstnanosti.

Rozmanitost způsobů správy a obhospodařování lesů, daná formou vlastnictví a záměrem vlastníka lesa, velikostí lesního majetku apod., nabízí velké množství kvalifikačních požadavků. Lesní školství by mělo zaručit, aby převážnou většinu činností lesního provozu byli schopni zajistit právě absolventi lesnických škol.

Současný stav terciárního vzdělávání, tedy vzdělávání na vysokých a vyšších odborných školách, je nejen v oblasti lesnictví výsledkem procesů, které se odehrály jak v ČR, tak i v celé Evropské unii (EU). Jde především o transformaci vysokého školství, ke které došlo na základě uplatnění tzv. Boloňského procesu. Cílem jeho implementace do školských systémů jednotlivých zemí EU bylo harmonizovat, sjednotit a diverzifikovat vysokoškolské studium (REMEŠ 2014). Boloňská deklarace stanovila jasně vymezené cíle, jejichž plnění v oblasti vysokoškolského vzdělání má vést k posílení zaměstnatelnosti a mobility absolventů (PAULE, SCHEER 2005). Hlavním důsledkem této implementace do českého školského systému bylo rozdělení vysokoškolského studia do 3 cyklů: bakalářského, magisterského a doktorského. REMEŠ (2014) uvádí, že před touto změnou měla většina členských zemí včetně ČR zavedený systém jednostupňového oborově relativně užce specializovaného vysokoškolského vzdělání v délce čtyř až šesti let studia. Dalším nepřehlédnutelným důsledkem implementace Boloňského procesu bylo výrazné zvýšení počtu studentů na vysokých školách a tento trend se přirozeně projevil i v lesnických oborech, kde se jejich počet téměř ztrojnásobil.

Hlavním cílem příspěvku je vyhodnotit vybrané faktory ovlivňující záměr studentů Fakulty lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze (dále jen FLD), bakalářského studijního oboru *Lesnictví* a magisterského studijního oboru *Lesní inženýrství* pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví.

Dílčími cíli vlastního výzkumu je zjistit:

1. Jak se studenti ztotožňují s profilem studenta FLD, studijního oboru *Lesnictví* a *Lesní inženýrství* (dále jen *LI*)?
2. Jaké jsou důvody, které vedly studenty k tomu, že chtěli studovat na FLD obor *Lesnictví* a *LI*?
3. Kolik studentů má záměr pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví?
4. Jaké jsou hlavní důvody, které vedou studenty k tomu, že uvažují po ukončení studia pracovat v odvětví lesnictví?

5. Jaké jsou hlavní důvody, které vedou studenty k tomu, že uvažují po ukončení studia nepracovat v odvětví lesnictví?
6. Jaký je názor studentů na odborné praxe zajišťované FLD?
7. Jaké je povědomí studentů o situaci na trhu práce v odvětví lesnictví?

MATERIÁL A METODIKA

Teoretická východiska příspěvku byla zpracována na základě sekundárních zdrojů, zastoupených recenzovanými vědeckými články, odbornou literaturou a vědeckými odbornými sborníky.

Primární data byla získána prostřednictvím uskutečněného vlastního výzkumu.

Vlastní výzkum zahrnoval dvě etapy. První etapa spočívala v uskutečnění kvalitativního rozhovoru s odborníky z praxe. V rámci zpracování tohoto příspěvku byla zvolena metoda strukturovaného otevřeného rozhovoru. Účelem zařazení strukturovaného otevřeného rozhovoru do celkového konceptu bylo potvrzení či modifikace stanoveného cíle příspěvku podle názoru odborníků a potvrzení opodstatněnosti a závažnosti zvoleného tématu. Rozhovory byly vedeny s pracovníky, kteří pracují na manažerských pozicích, a to ve státních podnicích Lesy ČR a Vojenské lesy a statky, dále v církevních lesích a v lesích soukromých vlastníků. Součástí rozhovorů bylo též setkání s pracovníkem Ministerstva zemědělství ČR a s pracovníkem Ústavu pro hospodářskou úpravu lesa (ÚHUL). V průběhu srpna a září 2017 bylo uskutečněno celkem 13 rozhovorů na území ČR.

U standardizovaného otevřeného rozhovoru jsou otázky předem dány a mají otevřený charakter. Respondenti odpovídají na stejné otázky, a tím se redukuje vliv tazatele a zlepšuje se možnost analýzy (HENDL, REMR 2017). Strukturovaný rozhovor obsahoval 17 otázek a trval přibližně 60 až 90 minut. Rozhovory byly se svolením dotazovaných osob nahrávány na elektronické zařízení. Následně byly přepsány a vyhodnoceny v podobě agregovaných odpovědí. Zjištěné názory odborníků na oblast zaměstnanosti v lesnictví jsou prezentovány v části Výsledky.

Jedním z výstupů, vyplývajících z vyhodnocení kvalitativního rozhovoru, byl odkaz na problematiku studentů, resp. absolventů lesnických vysokých škol – na jejich zájem o studium a jejich následně uplatnění v praxi. Všeobecné otázky, které vyzvstaly z rozhovorů, byly východiskem pro definování hlavního cíle příspěvku. Hlavní cíl a dílčí cíle příspěvku byly výchozím bodem pro tvorbu, distribuci, zpracování a vyhodnocení uskutečněného dotazníkového šetření.

Druhá etapa výzkumu zahrnovala uskutečnění a vyhodnocení dotazníkového šetření na Fakultě lesnické a dřevařské ČZU v Praze, a to ve všech ročnících bakalářského stupně studia oboru *Lesnictví* a v magisterském stupni studia oboru *Lesní inženýrství*. Volba obou oborů vyplývá ze skutečnosti, že v nich studuje nejvíce studentů FLD, čímž vznikl předpoklad pro získání validního vzorku respondentů. Zároveň se jedná o kmenové studijní obory FLD.

Distribuce dotazníků se uskutečnila za přímé účasti výzkumníka z autorského kolektivu, přičemž je respondenti vyplňovali písemně. Sběr dotazníků se uskutečnil v termínu od 16. 10. 2017 do 27. 10. 2017. Poté následoval přenos údajů výzkumníkem z vyplněných dotazníků do internetové aplikace VypInTo.cz. Dotazníkového šetření se účastnilo 168 respondentů z celkového počtu 502 aktivně studujících studentů oboru *Lesnictví* (Bc.) a *Lesní inženýrství* (Ing.). Z celkového počtu aktivních studentů studovalo 376 (z toho 258 studentů 1. ročníku) na bakalářském stupni studia a 118 na magisterském stupni studia.

Dotazník obsahoval celkem 26 otázek, které byly rozděleny do dvou částí. V první části byl představen účel sběru dat a byly kladeny otázky za účelem zjišťování důvodů, proč respondent studuje daný obor a zda

byla naplněna jeho očekávání spojená se studiem. Zároveň byly uváděny otázky, které se týkaly záměru respondenta pracovat po ukončení studia v oboru, další dotazy byly zaměřeny na spokojenost s absolvovanou praxí a s její potřebou v průběhu studia. Pro komplexnost dotazování a zjišťování povědomí o situaci na trhu práce v lesnictví byly pokládány otázky související s tímto tématem. Druhá část dotazníku obsahovala sociodemografické charakteristiky. Jeho první verze byla pilotně zpracována třemi studenty oborů *Lesnictví* a *Lesní inženýrství*. Na základě zjištěných poznatků byl dotazník upraven a poté distribuován v jednotlivých ročních sledovaných oborů.

Základní sociodemografické charakteristiky sledovaného souboru respondentů byly následující:

- Dle pohlaví se dotazníkového šetření zúčastnilo 67 % (112) mužů a 33 % (56) žen. Rozložení respondentů podle pohlaví odpovídá celkové struktuře studijních oborů *Lesnictví* a *Lesní inženýrství* FLD.
- Z celkového počtu respondentů (n = 168) studovalo na bakalářském stupni 71 % (119) respondentů, tj. 31 % z celkového počtu studentů na bakalářském stupni studia a na magisterském stupni studia 29 % (49) respondentů, tj. 44 % z celkového počtu studentů na magisterském stupni studia.
- Zastoupení respondentů podle krajů ČR je uvedeno v tab. 1.

Žádný respondent nepocházel z Jihomoravského kraje, jelikož studenti z tohoto kraje studují v případě zájmu o obor lesnictví na Mendelově univerzitě v Brně. Struktura dotazovaných odpovídá geografickému umístění ČZU v rámci územního členění České republiky.

Z pohledu velikosti sídla, kde respondent žije, bylo rozložení následující. V obcích s počtem do 499 obyvatel žije 25,6 % (43) respondentů a přibližně 15,47 % (26) dotázaných uvedlo, že trvale žije v menších

Tab. 1.
Zastoupení respondentů podle krajů
The respondents' region of residence

Kraj/Region	Absolutní zastoupení/ Absolute frequency	Relativní zastoupení/ Relative frequency [%]
Hlavní město Praha/Prague	31	18,45
Středočeský kraj	36	21,43
Jihočeský kraj	16	9,52
Plzeňský kraj	15	8,93
Karlovarský kraj	6	3,57
Ústecký kraj	14	8,33
Liberecký kraj	13	7,74
Královéhradecký kraj	15	8,93
Pardubický kraj	11	6,55
Kraj Vysočina	4	2,38
Jihomoravský kraj	0	0
Olomoucký kraj	3	1,79
Zlínský kraj	1	0,6
Moravskoslezský kraj	3	1,76
Celkem/Total	168	100

sídlech s počtem do 1 999 obyvatel. Celkem 19,05 % (32) respondentů sdělilo, že žije v obcích s počtem do 9 999 obyvatel. Předposlední skupina respondentů, kteří žijí v obcích do 99 999 obyvatel, byla tvořena 19,05 % (32). V sídlech s počtem obyvatel od 100 000 žije 20,83 % (35) respondentů. Pro tento popis, z důvodu větší přehlednosti, byla sídla agregována podle počtu obyvatel do větších celků, než je použitá struktura velikosti sídel v dotazníku.

V příspěvku byly testovány hypotézy, které se vázaly k plnění hlavního cíle. Jednalo se o testování závislosti kategoriálních dat, která byla pořízena dotazníkovým šetřením. Data byla uspořádána do kontingenčních tabulek, chí-kvadrát testem byla testována nulová hypotéza o nezávislosti. Rozhodnutí testu bylo opřeno o výslednou hodnotu testového kritéria a p-hodnotu. Pokud byla p-hodnota nižší než hladina významnosti 0,05, nulová hypotéza o nezávislosti byla zamítnuta. Součástí testování bylo i ověřování předpokladů použití chí-kvadrát testu. K řešení byl využit statistický software IBM SPSS.

Předmětem analýzy dat byly následující testované hypotézy:

- H01: Rozhodnutí studenta pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví nesouvisí s pohlavím.
H02: Rozhodnutí studenta pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví nesouvisí se studovaným stupněm studia.
H03: Rozhodnutí studenta pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví nesouvisí s absolvovaným typem střední školy.
H04: Rozhodnutí studenta pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví nesouvisí s velikostí sídla podle počtu obyvatel, kde žije.
H05: Rozhodnutí, že student po ukončení studia neuvažuje pracovat v odvětví lesnictví, nesouvisí s lesnatostí kraje, kde žije.
H06: Rozhodnutí, že student zvažuje pracovat v odvětví lesnictví, nezávisí na absolvované praxi, brigádě, anebo příležitostném krátkém pracovním úvazku v lesním podniku v průběhu studia.

Další charakteristiky šetřeného souboru respondentů vyplývající z dotazníkového šetření, které nebyly předmětem statistického testování, budou uvedeny a komentovány v části Výsledky a budou popsány za pomoci relativních a absolutních četností.

Pro potřeby předkládaného příspěvku byl používán pojem „lesní podnik“ chápán jako jakýkoliv subjekt hospodařící na lesních majetcích.

VÝSLEDKY

Výstup z 1. etapy výzkumu, který zahrnoval uskutečnění strukturovaných rozhovorů, je zpracován do podoby agregovaných odpovědí, které byly zodpovězeny na otázky týkající se názorů odborníků na zaměstnanost v lesnictví.

Přehled agregovaných odpovědí z rozhovorů:

- ztráta prestiže lesnického povolání po roce 1989,
- alarmující nedostatek zaměstnanců v dělnických profesích,
- nutnost zaměstnávat zahraniční dělníky (podle odborníků by bez nich v ČR nebylo možné provádět např. pěstební činnosti),
- rizika spojená se zaměstnáváním zahraničních dělníků při těžbě dříví (nedostatečná pracovní zkušenost při vysoce rizikové práci, nemožnost v plné šíři dodržovat bezpečnost práce, což má vliv na certifikaci FSC),
- nadbytečný počet absolventů vysokých škol se zaměřením na lesnictví, absolventi nepřicházejí do praxe s požadovanými praktickými zkušenostmi,
- na současný stav trhu práce a zaměstnanosti v lesnictví má jednoznačný vliv způsob hospodaření ve státních lesích (tendry na prá-

ce v lesích bez vlastních zaměstnanců, kteří by měli vztah k místu, kde pracují a žijí),

- neexistence koncepce státu v otázce zaměstnanosti v lesnictví.

Tematické okruhy, které vyplynuly z uskutečněných rozhovorů, byly jedním z podkladů pro tvorbu dotazníku pro studenty, s cílem porovnat názory odborníků a studentů, kteří se připravují na budoucí zaměstnání v lesnictví.

V druhé části Výsledků jsou prezentovány zjištěné výsledky primárního výzkumu, který byl zaměřen na zjišťování faktorů, jež ovlivňují záměr studentů bakalářského oboru *Lesnictví* a magisterského oboru *Lesní inženýrství* FLD v Praze pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví.

Dotazníkové šetření bylo uskutečněno v jednotlivých ročnících studia. Pro potřeby testování muselo být přistoupeno k slučování kategorií (ročníků) do dvou kategorií, které byly zastoupeny bakalářským stupněm studia a magisterským stupněm studia.

Z celkem čtrnácti sledovaných krajů byly vytvořeny tři skupiny podle ukazatele „půda určená k plnění funkcí lesa“ (PUPFL). Za nízkou lesnatost je pro potřeby tohoto příspěvku považována ta, kde je ukazatel PUPFL nižší než 20 %, střední lesnatost zastupují kraje s hodnotou PUPFL v rozmezí 20–34 % a vysokou lesnatost kraje s PUPFL nad 34 %. Lesnatost nižší než 20 % vykazuje hlavní město Praha, lesnatost

v rozmezí 20–34 % je zaznamenána ve Středočeském, Jihomoravském, Pardubickém, Ústeckém, Královéhradeckém kraji a v Kraji Vysočina. Do třetí skupiny dle lesnatosti patří kraj Olomoucký, Moravskoslezský, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský a Liberecký.

Výsledky testování v tab. 8 vycházejí z jednotlivých kombinací proměnných zobrazených v tabulkách 2 až 7. Ve všech případech byl sledován vliv vybraných proměnných (testovaných faktorů) na proměnnou „záměr pracovat v odvětví lesnictví“. Jak dokládá tab. 8, bylo provedeno šest dílčích statistických testů, ve kterých bylo zjišťováno, zda záměr pracovat v odvětví lesnictví souvisí s pohlavím respondenta, se stupněm studovaného ročníku, resp. studia, zda souvisí s typem absolvované SŠ, dále pak jestli koreluje s počtem obyvatel v bydlišti respondenta, s lesnatostí kraje nebo s tím, zda student během svých studií v lesnictví již absolvoval praxi, anebo pracoval v rámci krátkého pracovního poměru v lesním podniku.

Na základě dosažených výsledků se nepodařilo prokázat, že některý z faktorů by bylo možno považovat za statisticky významný. Ve všech testovaných vztazích přesáhla hodnota p hladinu významnosti 0,05 a nebylo tak možno zamítnout nulovou hypotézu o nezávislosti.

Z dotazníkového šetření vyplývají další zjištění, která nebyla podrobena statistickému testování, ale přesto dokreslují celkovou situaci vztahu studenta a jeho záměru pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví. Současně na základě těchto výsledků dotazníkového šetření byly naplňovány stanovené dílčí cíle. Následující výsledky jsou pro názornost prezentovány v souladu se strukturou stanovených dílčích cílů.

Tab. 2.

Vztah mezi pohlavím respondenta a jeho záměrem pracovat po ukončení vysoké školy v oboru lesnictví

The relationship between the gender and the intention to work in forestry after graduating

Pohlaví/ Sex	Záměr pracovat v odvětví/ Intention to work in forestry		Celkem/ Total
	Ano/Yes	Ne/No	
Muž/Male	98	14	112
Žena/Female	45	11	56
Celkem/Total	143	25	168

Tab. 4.

Vztah mezi absolvovaným typem střední školy respondenta a jeho záměrem pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví

The relationship between the type of secondary school and the intention to work in the forestry after graduating

Druh SŠ/Secondary school	Záměr pracovat v odvětví/ Intention to work in forestry		Celkem/ Total
	Ano/Yes	Ne/No	
Gymnázium/Grammar school	59	9	68
SŠ lesnická/ High School of Forestry	46	5	51
Ostatní/Others	38	11	49
Celkem/Total	143	25	168

Tab. 3.

Vztah mezi stupněm studia respondenta a jeho záměrem pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví

The relationship between the level of study and the intention to work in forestry after graduating

Stupeň studia/ Degree of study	Záměr pracovat v odvětví/ Intention to work in forestry		Celkem/ Total
	Ano/Yes	Ne/No	
Bakalářský/Bachelor	104	15	119
Magisterský/Master	39	10	49
Celkem/Total	143	25	168

Tab. 5.

Vztah mezi velikostí sídla, kde respondent žije a jeho záměrem pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví

The relationship between the population of respondent's residence and his/her intention to work in forestry after graduating

Počet obyvatel v bydlišti/ Population of residence	Záměr pracovat v lesnictví/ Intention to work in forestry		Celkem/ Total
	Ano/Yes	Ne/No	
Do 1 999/< 2,000	63	6	69
2000–9999/2,000–9,999	28	4	32
10 000 a více/> 9,999	52	15	67
Celkem/Total	143	25	168

První dílčí cíl: Jak se studenti ztotožňují s profilem studenta FLD, studijního oboru Lesnictví a Lesního inženýrství?

Z celkového počtu 168 respondentů jich 94 % odpovědělo, že se ztotožňují s profilem studenta tak, jak je definován fakultou.

Druhý dílčí cíl: Jaké jsou důvody, které vedly studenty k tomu, že chtěli studovat na FLD obor Lesnictví a Lesní inženýrství?

Z celkového počtu respondentů jich 27 % (45) odpovědělo, že jsou absolventy střední školy s lesnickým zaměřením a chtějí navázat na vybraný obor studiem na FLD. Druhá nejčetnější odpověď (26 %, 44), kterou respondenti zdůvodňovali volbu FLD, byl záměr pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví. Třetí nejpočetnější skupina respondentů (23 %, 38) odpověděla, že důvodem proč volili studium na FLD je, že mají rádi přírodu. Pouze 7 % (12) dotazovaných uvedlo, že nejsou vyhraněni. Nejnižší zastoupení bylo mezi těmi respondenty, kteří uvedli, že volili studium na FLD, protože žijí na venkově a pracovat v odvětví lesnictví jim přišlo jako vhodná volba. Pro doplnění v oblasti studia vyplývá z provedeného šetření, že 48 % (57) respondentů bakalářského stupně studia rozhodně uvažuje o pokračování na magisterském stupni a 37 % (44) respondentů odpovědělo, že se kloní k odpovědi **spíše ano** pro pokračování ve studiu.

Třetí dílčí cíl: Kolik studentů má záměr pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví?

Z celkového počtu oslovených studentů jich na záměr pracovat v odvětví lesnictví odpovědělo **ano** 45 % (76), **spíše ano** odpovědělo 40 % (67) studentů, **spíše ne** 10 % (16) a **ne** 5 % (9) studentů.

Čtvrtý dílčí cíl: Jaké jsou hlavní důvody, které vedou studenty k tomu, že uvažují po ukončení studia pracovat v odvětví lesnictví?

V této souvislosti byla zjištěna skutečnost, kdy respondenti na požadavek, aby uvedli dva nejdůležitější faktory, které ovlivňují jejich záměr v budoucnu pracovat v odvětví lesnictví, zařadili na první místo zájem o odvětví lesnictví (55 %, 92) a na druhém místě tvůrčí a zajímavá práce v přírodním prostředí (38 %, 63). Ze získaných odpovědí se dá usuzovat, že studenti skutečně volili typ vysoké školy v souladu se svým osobním zaměřením, které chtějí promítnout do svého budoucího povolání.

Pátý dílčí cíl: Jaké jsou hlavní důvody, které vedou studenty k tomu, že uvažují po ukončení studia nepracovat v odvětví lesnictví?

V návaznosti na výše uvedený dotaz a v souladu s definovanými dílčími cíli byla zařazena otázka, na kterou odpovídali studenti, kteří k předchozí otázce sdělili, že nemají záměr pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví. Bylo zde zjišťováno, jaké jsou dva nejdůležitější důvody, které vedly k jejich rozhodnutí. Na prvním místě respondenti uváděli jako hlavní důvod nízké finanční ohodnocení (80 % z těch, kteří nemají záměr pracovat v lesnictví). Na druhém místě byl uveden argument, že student neuplatní získanou kvalifikaci v místě bydliště (28 % z těch, kteří nemají záměr pracovat v lesnictví) a jako třetí příčina byla uvedena nutnost změnit místo bydliště (24 % z těch, kteří nemají záměr pracovat v lesnictví).

Tab. 6.

Vztah mezi lesnatostí kraje, kde respondent žije a jeho záměrem pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví

The relationship between the forestation of the respondent's region and his/her intention to work in forestry after graduating

Lesnatost kraje/ Forest coverage	Záměr pracovat v lesnictví/ Intention to work in forestry		Celkem/ Total
	Ano/Yes	Ne/No	
Nízká/Low	26	5	31
Střední/Middle	65	15	80
Vysoká/High	52	5	57
Celkem/Total	143	25	168

Tab. 7.

Vztah mezi absolvovanou praxí, brigádou nebo krátkým pracovním úvazkem, který respondent absolvoval a jeho záměrem pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví

Relationship between the respondent's practical, part-time or other short-type job experience in the field and the intention to work in forestry after graduating

Práce v průběhu studia v odvětví/Job during study	Záměr pracovat v lesnictví/ Intention to work in forestry		Celkem/ Total
	Ano/Yes	Ne/No	
Ano/Yes	81	9	90
Ne/No	62	16	78
Celkem/Total	143	25	168

Tab. 8.

Souhrnné výsledky testování hypotéz
Summary results of tested hypotheses

Testovaný faktor/Tested factor	Testové kritérium Chí-kvadrát/ Chi-test criterion	Počet stupňů volnosti/ Number of degrees of freedom	Hodnota p/ p-value
Pohlaví/Sex	1,504	1	0,220
Stupeň studia/Degree of study	1,668	1	0,196
Typ SŠ/Kind of secondary school	3,399	2	0,183
Počet obyvatel v bydlišti/Population in residence	5,208	2	0,074
Lesnatost kraje/Forest coverage	2,663	2	0,264
Práce v průběhu studia/Job during study	3,646	1	0,056

Šestý dílčí cíl: Jaký je názor studentů na odborné praxe zajišťované FLD?

Dalším z dílčích cílů bylo zjistit, zda respondenti v průběhu studia pracují nebo pracovali v rámci odborné praxe nebo své vlastní aktivity v podniku lesního hospodářství. Z celkového počtu respondentů (n = 168) na dotaz, zda v průběhu studia pracovali v lesním podniku, jich 54 % (90) odpovědělo, že ano. Na tuto uzavřenou otázku následovala otevřená otázka, ve které se měli respondenti vyjádřit k náplni absolvované praxe, brigády nebo náplni pracovního úvazku. Z odpovědí je zřejmé, že studenti pracovali na pracovních pozicích začínajících na místech dělnických profesí až po například pozici účastníka v projektu Národní inventarizace lesů ČR u ÚHÚLu. Co se týká časového rozpětí absolvovaných praxí, brigád a pracovních úvazků, je z odpovědí patrné, že zhruba polovina studentů využívá letních měsíců ke krátkodobým brigádám a praxím a druhá část studentů pracuje v rámci částečného pracovního úvazku, což lze usuzovat z uvedené délky pracovní zkušenosti. Nejvíce studentů (40 %, 36) výše uvedené činnosti absolvovalo v rámci státních lesů (Lesy ČR, s. p., Vojenské lesy a statky, s. p., a Lesy ve správě Ministerstva životního prostředí ČR). Další skupina studentů (34 %, 31) absolvovala praxi, brigádu nebo pracovní úvazek u obecních a městských lesů, 19 % (17) studentů bylo zaměstnáno u právnických osob (s. r. o., a. s. a lesní družstva), 18 % (16) studentů bylo zaměstnáno v lesích, které jsou ve vlastnictví fyzických osob a poslední skupina studentů (8 %, 7) získala pracovní zkušenost v rámci hospodaření církevních lesů.

Z celkového počtu studentů, kteří absolvovali praxi, brigádu nebo mají pracovní úvazek v lesních podnicích, odpovědělo 70 % (63) z nich, že pracovní zkušenost pro ně měla významný odborný přínos.

Sedmý dílčí cíl: Jaké je povědomí studentů o situaci na trhu práce v odvětví lesnictví?

Poslední z dílčích cílů byl zaměřen na zjištění, zda studenti mají určité povědomí o stavu trhu práce v odvětví lesnictví v České republice. Záměrem pro kladení této otázky bylo zjistit, jak dalece studenti vnímají odvětví lesnictví i v dalších souvislostech, než jenom z pohledu svého studia a získávání znalostí a dovedností. Na otázku, co vnímají jako největší problém zaměstnanosti v odvětví lesnictví, studenti uvedli následující názory (každý respondent měl možnost uvést více odpovědí). Z celkového počtu respondentů jich 77 % (130) uvedlo, že největším problémem je nízké platové ohodnocení. Na druhém místě byl zaznamenán názor (48 %, 81), že lesnické profesi se vyznačují nízkou mírou společenského ocenění, které bylo částečně zapříčiněno důsledkem historických změn po roce 1989. Poměrně velká část respondentů (37 %, 62) uvedla jako oblast, která se podílí na negativním vnímání lesnických profesí, vysokou míru administrativy v souvislosti s výkonem povolání. V této souvislosti autoři SEARLE a BRYANT (2009) ve svém výzkumu zjistili, že se nepotvrdil předpoklad odmítání studia a zaměstnání v lesnictví studenty z důvodu nepříznivého vnímání lesnických profesí ze strany většinové společnosti.

Mezi dalšími důvody 20 % (35) dotazovaných uvedlo, že je málo pracovních příležitostí v místě jejich bydliště a stejně velká skupina respondentů uvedla jako důvod, který ovlivňuje zájem pracovat v lesnictví, fyzickou náročnost práce v lese a výkon práce za každého počasí. V rámci uvedeného dotazování pouze 5 % (8) respondentů uvedlo, že si v průběhu studia uvědomili, že je obor lesnictví nezajímavý a neuvážují o zaměstnání v odvětví.

Ve druhé části související se znalostí situace na trhu práce v odvětví lesnictví studenti odpověděli (53 %, 89), že podle jejich mínění je krizová situace především v oblasti dělnických profesí, která se projevuje tím, že bez zahraničních dělníků by nebylo možné v ČR zajistit pěstební a těžební činnosti. Následně 23 % (39) respondentů odpovědělo, že počet technickohospodářských pracovníků je nadlimitní a počet dělnických profesí podlimitní. Na třetím místě byla zaznamenána

odpověď 16 % (26) studentů, kteří vnímají současnou situaci v počtu zaměstnanců jako stabilizovanou.

DISKUSE

V příspěvku byly komplexně zkoumány faktory, které ovlivňují záměr absolventa FLD pracovat v odvětví lesnictví. Jedním z faktorů, který byl předmětem analýzy, byl profil studenta studijního oboru.

Jak uvádí ŠIŠÁK (2013), současné lesní hospodářství klade stále větší nároky na kvalifikaci, odbornou zdatnost, zkušenost, rozvahu, multidisciplinární myšlení a vícekritériální rozhodování.

SZÓRÁD (2014) konstatuje, že je důležité ovlivnit výuku v souladu se současnými požadavky praxe na profil studenta, a posílit tím vědomí příslušnosti k profesi. Stejný názor sdílí též LIDICKÝ (2014), který uvádí, že požadavky na profil absolventa a jeho uplatnitelnost v lesnickém provozu je nutné zasadit do kontextu stavu a vývoje lesnické praxe.

Vzhledem k tomu, že 94 % studentů uvedlo, že se ztotožňují s profilem studenta deklarovaným fakultou, je možné konstatovat, že studijní program *Lesnictví* (Bc.) a *Lesní inženýrství* (Ing.) naplňuje očekávání studentů. K podobnému výsledku dospěli ve svém výzkumu také SEARLE a BRYANT (2009), kdy na dotaz, zda studium a obsah studijního programu naplnil očekávání, 93 studentů (n = 119) odpovědělo, že byla naplněna jejich očekávání. SAMPLE et al. (2015) ve svém výzkumu u absolventů lesnických škol zjistil, že 98 % z nich považuje ze své životní místo pro výkon zaměstnání právě lesnictví. Jak poznamenává KOSTILAINENA (2005), je důležité, aby si představitelé univerzit zaměřených především na vědeckovýzkumnou činnost uvědomili, že většína studentů bude zaměstnána mimo univerzitu. Při tvorbě studijních programů je proto nutné znát současné požadavky a potřeby trhu práce a podle těchto indicií je sestavovat. Dále autorka doporučuje, aby se do každého nového studijního lesnického programu promítly všechny požadavky na trvale udržitelné hospodaření v lesích – tj. environmentální, ekonomický, sociální a kulturní pilíř.

Dalším dílčím výsledkem byla odpověď na otázku, co bylo důvodem studenta k volbě studia na lesnické fakultě. Z celkového počtu respondentů jich 27 % (45) odpovědělo, že jsou absolventi střední školy s lesnickým zaměřením a chtějí navázat na vybraný obor studiem na FLD. U podobné studie autorů SEARLE a BRYANT (2009) uvedlo 60 studentů (n = 119), že důvodem pro volbu studia lesnictví bylo, že jimi vybraná lesnická univerzita nabízí kurzy, které odpovídají jejich zájmu, a že má univerzita výbornou pověst. Druhá nejčastější odpověď (26 %, 44), kterou respondenti zdůvodňovali volbu FLD, byl záměr pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví. V již zmiňované studii SEARLE a BRYANT (2009) 40 studentů (n = 119) odpovědělo, že si zvolili studium lesnictví z pragmatických důvodů – studium v blízkosti domova a nedostatek finančních prostředků pro studium v jiné části Austrálie, které by bylo spojené se stěhováním.

Zásadní otázkou zůstává počet absolventů středních odborných škol a stejně tak i počet studentů, kteří absolvují vysokou školu. Podle SZÓRÁDA (2014) je objektivní roční potřeba absolventů středních a vysokých škol v lesnické praxi ČR přibližně kolem 200 pracovníků, z toho zhruba polovinu tvoří vysokoškoláci. Jestliže se tento názor odborníka aplikuje na počty studentů, kteří studují v 5. ročníku oboru *Lesní inženýrství* (54 studentů) a dalších magisterských studijních oborů FLD (menší obsazenost), je možné konstatovat, že z obecného pohledu absolventi FLD ČZU v Praze mohou pokrýt poptávku po lesnických profesích na trhu práce ČR v odvětví lesnictví. Otázkou poté zůstává, jaký dopad na trh práce v lesnictví mají v konečném součtu absolventi dvou českých lesnických fakult, tj. se započítáním absolventů Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy univerzity v Brně. BATKHUU et al. (2011) uvádí, že v roce 2005 v Mongolsku absolvovalo obor zemědělství a lesnictví 762 studentů, kteří získali zaměstnání ve

státní správě, výzkumných institucích a korporacích, které hospodaří na lesních majetcích. Část absolventů získala zaměstnání u organizací, jejichž činnost je zaměřena na ochranu přírody a na turistický ruch. Nicméně mnoho z nich nemohlo pracovní uplatnění nalézt. Pro ná-zornost situace je rozloha Mongolska 10,5× větší než ČR a žije zde 2, 5 mil. obyvatel. Avšak na uvedeném příkladu je možné demonstrovat důležitost multidisciplinárního přístupu ke vzdělání absolventů lesnického oboru. V současné době není rozhodující, aby student byl úzce oborově zaměřen. Do studijních programů je vhodné zařadit doplňující témata (předměty), která umožní absolventům nabídnout na trhu práce více znalostí a dovedností. Jedná se v prvé řadě o jazykovou vybavenost, schopnost plnohodnotně pracovat s informačními technologiemi a mít právní a ekonomické povědomí.

LIDICKÝ (2014) ve svém příspěvku v souvislosti s uplatnitelností absolventů uvádí, že absolventi magisterských studií lesnických fakult v oboru *Lesní inženýrství* tvoří důležitou součást základny odborných lesních hospodářů s tím, že díky získanému univerzitnímu vzdělání jsou v budoucnu perspektivní pro pozice řídicích pracovníků a specialistů. Jak však dále dodává, lesnická praxe ukazuje, že pro jejich následné plnohodnotné uplatnění je velmi důležité absolvování nástupní praxe v lesnickém provozu. БАТКУУ et al. (2011) uvádí, že studenti 4letého bakalářského studia studentů lesnictví na Mongolské národní univerzitě musí absolvovat během studia nejméně tři letní a jarní praxe, které zahrnují všechny lesnické činnosti, včetně zalesňování a školkařství. Vzhledem k nedostatečným kapacitním možnostem nabídek nástupních praxí v lesních podnicích je pro studenty důležité získávat praktické poznatky z oboru již v průběhu studia na FLD. V rámci provedeného výzkumu respondenti na otázku, zda pracují nebo pracovali v lesním podniku, jich 54 % (90) odpovědělo, že ano. Na základě těchto kvantifikovaných odpovědí se otevírá možnost pro aktivity FLD ve vztahu k zajišťování praxí pro co největší počet studentů v průběhu letních měsíců s cílem zvýšení jejich konkurenceschopnosti po absolvování vysoké školy. V této souvislosti byla v dotazníku položena otázka týkající se dostatečného rozsahu praxe v rámci studia (na otázku odpovídali studenti 2. ročníku a vyšších). Z celkového zhodnocení odpovědí vyplývá, že studenti považují současnou časovou dotaci na terénní cvičení za nedostačující pro efektivní propojení teoretických a praktických dovedností. Mezi odpověďmi studentů byly zaznamenány například tyto:

- Praktická cvičení jsou převážně přínosná. Ve vyšších ročnících se však v rámci některých předmětů jezdí opakovaně na stejné lokality. Doporučení: vyšší variabilita navštívených stanovišť.
- Praktická cvičení jsou obsahově kvalitní, avšak časová dotace je nedostačující.
- Praktické cvičení je nedostačující a v některých případech se netýká lesnictví, například jsme na praxi hrabali trávu.....
- Časová délka v pořádku, obsah by mohl být lépe vysvětlen u některých kantorů.
- Málo technického vybavení.
- Na praxích by se mělo pracovat v menších skupinách, časová délka je v pořádku. Obsah 14denních těžebních cvičení neodpovídal.
- Terénní cvičení zvláště ke každému předmětu jsou přínosnější.
- Praktických cvičení je málo, nestačí k uvědomění si souvislosti mezi teorií a praxí.
- Praktická cvičení by měla být vhodněji časově rozdělena mezi předměty.
- Zbytečná terénní cvičení u některých předmětů, např. geodézie.
- Při terénních cvičeních je příliš mnoho studentů na jednoho vyučujícího.
- Více exkurzí a cvičení v reálných podmínkách, nejen na pozemcích školního lesního podniku, který není ideální demonstrační institucí, jak by to mělo a mohlo vypadat.

- V každém ročníku tematicky rozdělit. Tři týdny praxí v letním semestru před prázdninami; příklad: 1. ročník – pěstební, 2. ročník – motorová pila, 3. ročník – technika a 4. ročník – zadávání a organizace práce.

ZÁVĚR

Cílem příspěvku bylo zjistit, jaké faktory ovlivňují záměr studentů studijních oborů *Lesnictví* a *Lesního inženýrství* na FLD pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví.

Pro získání vhledu do všeobecné problematiky zaměstnanosti v lesnictví byly uskutečněny strukturované rozhovory s 13 odborníky na území ČR. Na základě agregovaných odpovědí vyplývajících z rozhovorů a z teoretických východisek byl sestaven dotazník distribuovaný studentům FLD. Záměrem dotazníkového šetření bylo zjistit, kolik studentů zvažuje po ukončení studia pracovat v odvětví lesnictví a současně bylo cílem analyzovat faktory, které jejich rozhodnutí ovlivňují. V této souvislosti bylo vysloveno šest hypotéz, na základě kterých byl testován vztah proměnné „záměr pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví“ ve vztahu k pohlaví respondentů, k stupni studia, k typu absolvované střední školy, k velikosti sídla, kde respondent žije a k absolvované praxi, brigádě nebo krátkodobému pracovnímu úvazku. Na základě statistického testování však nebylo neprokázáno, že by některý z faktorů bylo možno považovat za statisticky významný.

Současně jsou v souvislosti se stanovenými dílčími cíli v příspěvku uvedeny podrobné charakteristiky, které vyjadřují názory studentů na jejich studium a další záležitosti.

Základním zjištěním či potvrzením je fakt, že 98 % studentů uvedlo, že se ztotožňují s profilem studenta FLD. Zájem o studium na FLD není podmíněn studiem střední školy se zaměřením na lesnictví, naopak zájemci o studium studovali různé střední školy, a proto by propagace FLD u případných zájemců o studium neměla být zaměřena prioritně na střední lesnické školství. Hlavním důvodem, proč chtějí studenti po absolvování vysoké školy pracovat v lesnictví, je zájem o tento obor (55 %). Druhá největší skupina studentů (38 %) má zájem pracovat v lesnictví, protože chtějí spojit svou profesní budoucnost s prací v přírodním prostředí, které jim umožní vykonávat tvůrčí a zajímavou činnost.

Část studentů, která nezamýšlí pracovat po ukončení vysoké školy v odvětví lesnictví, uvedla, že hlavním důvodem pro jejich rozhodnutí je nedostatečné finanční ohodnocení (80 % z těch, co odpověděli, že nechtějí pracovat v lesnictví). Z provedeného výzkumu dále vyplývá, že více než polovina studentů FLD pracovala v lesním podniku. V souvislosti s charakteristikou uváděnou u australských studentů je vhodné poznamenat, že významnou roli při volbě oboru studia představovala také skutečnost, že se osobně setkali s odborníkem z lesnictví nebo mají ve svém blízkém okolí osobu, která je zaměstnána v lesnictví (SEARLE, BRYANT 2009).

Názor studentů na obsah a délku praxí a terénních cvičení nebyl zcela jednoznačný. Při základním rozdělení na kladné a záporné odpovědi ve vztahu k praktickému cvičení a jejich spokojenost s časovou dotací a obsahovou náplní se studenti v 50 případech vyjádřili kladně a ve 40 případech záporně. Jejich konkrétní připomínky a návrhy jsou uvedeny v textu výše.

Závěrem příspěvku je možné konstatovat, že obory *Lesnictví* a *Lesního inženýrství* jsou perspektivní studijní obory, na kterých v současnosti studují studenti, kteří jsou s volbou studijního oboru spokojeni a ztotožňují se s ním. Zároveň je důležité zjištění, že většina studentů zamýšlí po ukončení vysoké školy pracovat v odvětví lesnictví. V této souvislosti je významným úkolem posílení koordinace a komunikace v rámci lesního hospodářství, protože lesníci musí efektivně komuni-

kovat nejen mezi sebou navzájem, ale i ve vztahu k vlastníkům a samozřejmě také ve vztahu k veřejnosti (DUDÍK, JARSKÝ 2012).

Závěrečné doporučení se týká návrhu na revizi studijních plánů FLD ve vztahu k požadovaným dovednostem absolventů ze strany budoucích zaměstnavatelů, kteří mají největší zájem o zaměstnance, jež umí komunikovat, pracovat v týmu, jsou jazykově vybaveni a mají právní a ekonomické povědomí. Zařazení těchto atributů do studijních plánů by mohlo v budoucnosti zamezit situaci, kdy by absolvent FLD byl pro potřeby zaměstnavatele úzce oborově zaměřen, což by v konečném důsledku snížilo jeho schopnost být zaměstnán například v příbuzném oboru.

Poděkování:

Tento příspěvek navazuje na projekt Interní grantové agentury (IGA) České zemědělské univerzity v Praze, Provozní ekonomické fakulty – „Návrh sběru dat ekonomického charakteru pro tvorbu modelu ekonomického informačního systému v lesním hospodářství České republiky“ (registrační číslo 20171012). Článek dále vznikl za podpory Celouniverzitní grantové agentury ČZU v Praze (CIGA), registrační číslo 20174315 „Analýza stavu a perspektiv dřevozpracujícího průmyslu v ČR“.

LITERATURA

- BATKHU N-O., LEE D.K., TSOGTBAATAR J. 2011. Forest and forestry research and education in Mongolia. *Journal of Sustainable Forestry*, 30: 600–617. DOI: 10.1080/10549811.2011.548761
- BULLARD S.H., WILLIAMS P.S., COBLE T., COBLE D.W., DARVILLE R., ROGERS L. et al. 2014. Producing “society-ready” foresters: a research-based process to revise the bachelor of science in forestry curriculum at Stephen F. Austin State University. *Journal of Forestry*, 112: 354–360. DOI: 10.5849/jof.13-098
- CONNAUGHTON K. 2015. Forestry employment trends. *Journal of Forestry*, 113: 571–573. DOI: 10.5849/jof.15-036
- DUDÍK R., JARSKÝ V. 2012. Systémový pohled na lesy územních samosprávných celků. In: Význam lesnictví pro rozvoj venkova. Sborník referátů: Humpolec, 29. listopadu 2012. [Praha], Česká lesnická společnost: 5–11.
- FANTA A., ŠIŠÁK L. 2014. Analýza vývoje struktury zaměstnanosti v lesnictví od poloviny minulého století až po současnost. *Zprávy lesnického výzkumu*, 59: 160–166.
- IEBIGER G. 2005. New forestry studies in Austria. *Forest Science and Technology*, 1: 84–90.
- HARTEBRODT CH., CHTIQUI Y. 2016. Balance impossible? Between customizing and comparability of employee Satisfaction Surveys. *Acta Silvatica et Lignaria Hungarica*, 12 (1): 89–102. DOI: 10.1515/aslh-2016-0008
- HENDL J., REMR J. 2017. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha, Portál: 376 s.
- KOSTILAINENA A. 2005. A perspective of the students of higher forestry education. *Forest Science and Technology*, 1: 224–227. DOI: 10.1080/21580103.2005.9656291
- LIDICKÝ V. 2014. Požadavky na profil absolventa a jeho uplatnitelnost v lesnickém provozu. In: Problematika lesnického vzdělávání v ČR: od učňovského až po vysokoškolské školství. Sborník z konference. Písek, 25. září 2014. Praha, Česká lesnická společnost: 19–22.
- PAULE L., SCHEER L. 2005. Forestry education in Slovakia. *Forest Science and Technology*, 1: 150–155. DOI: 10.1080/21580103.2005.9656282
- REMEŠ J. 2014. Problematika VOŠ a bakalářů – absolventů vysokých škol. In: Problematika lesnického vzdělávání v ČR: od učňovského až po vysokoškolské školství. Sborník z konference. Písek, 25. září 2014. Praha, Česká lesnická společnost: 23–27.
- SEARLE S., BRYANT C. 2009. Why students choose to study for a forestry degree and implication for the forestry profession. *Australian Forestry*, 72: 71–79.
- SAMPLE V.A., BIXLER R.P., McDONOUGH M.H., BULLARD S.H., SNIIECKUS M.M. 2015. The promise and performance of forestry education in the United States: Results of a survey of employers, graduates, and educators. *Journal of Forestry*. 113: 528–537. DOI: 10.5849/jof.14-122
- SZÓRÁD D. 2014. Úvodní slovo generálního ředitele LČR. In: Problematika lesnického vzdělávání v ČR: od učňovského až po vysokoškolské školství: Sborník z konference. Písek, 25. září 2014. Praha, Česká lesnická společnost: 7–8.
- ŠIŠÁK L. 2013. Perspektivy rozvoje lesního hospodářství z hlediska ekonomicko-politického. In: Aktuální ekonomické a politické problémy lesnicko-dřevařského sektoru. Sborník z konference. Mendelova univerzita v Brně, 18. a 19. září 2013. Praha, Česká lesnická společnost: 30–37.
- VANCLAY J.K. 2007. Educating Australian foresters for the 21st century. *International Forestry Review*, 9: 884–891. DOI: 10.1505/ifer.9.4.884
- Zásady státní lesnické politiky. In: Usnesení vlády České republiky č. 854 ze dne 21. listopadu 2012.

REVIEW OF INFLUENCE OF SPECIFIED FACTORS ON AN INTENTION OF STUDENTS WHO STUDY AT THE FACULTY OF FORESTRY AND WOOD SCIENCES TO WORK IN FORESTRY AFTER GRADUATION

SUMMARY

The main aim of this paper is to assess the results from the research carried out among the students of the Faculty of Forestry and Wood Sciences at the Czech University of Life Sciences (CULS) in Prague on a topic of their plans to work in the forest industry after university graduation. Partial aims were formulated and answered in the paper. Research was aimed to gain answers to a general question: is it possible to assess the suitability of a study programme chosen by students considering their personal interests and specialisation?

The research contained two parts. The first part focused on guided interviews with professionals on the field of university graduates' employment. The aim of these interviews was to find out the most important issues related to the university graduates' employment and the total employment rate in the forest industry. The information gained from these interviews was the basis of conducting a questionnaire that was submitted to the students in the second part of the research.

The second part of the research includes a questionnaire survey that was carried out amongst the students of the Faculty of Forestry and Wood Sciences at CULS in Prague. The research interest focused on the students of bachelors' and masters' degree in the Forest Engineering study programme. The survey took place in October 2017, and 168 respondents / students participated ($n = 168$). The aim of the questionnaire survey was to find out the employment plans of students after graduating university in the field of forestry.

The 6 hypotheses related to the main aim of the research were formulated. The dependency of categorical data gained from the questionnaire was tested by statistical methods. Data were arranged into contingency tables, and chi-squared test was used for testing the null hypotheses.

The influence of chosen variables (such as the gender of respondents, the size of their residence or the forestation of the region where they live) on the 'plan to work in forestry' was monitored in all cases. The results of testing are shown in Tab. 2, 3, 4, 5, 6 and 7 and the summary results are presented in Tab. 8. On the basis of these results, statistical significance of these factors could not be proved. In all tested relationships between the variables, p value exceeded the critical value of 0.05, and thus the null hypotheses of independency were not rejected.

Additional results of the questionnaire survey, which were not statistically tested, present detailed characteristics of opinions and orientation of the students. These results are the basis of fulfilment of the partial aims of this research. The first partial aim is focused on the question, whether the defined study programme corresponds with the expectations of the students.

From the total number of 168 respondents, 94% answered that they identify themselves with the profile defined by the Faculty. The gained results showed that 85% of students (143) is planning to work in forest industry after graduating. These respondents answered yes or rather yes to this question.

The results proved that students have chosen the Forest Engineering study programme purposefully, and in accordance with their interests and specialisation. The main priorities why they want to work in forestry after graduating are the outdoor work and the ability to influence the quality of environment. On the basis of the results of the questionnaire survey it is possible to state that the students, who chose the Forest Engineering study programme, made the choice after a mature consideration, and the study at the CULS strengthened their decision.

Practical training is related to the chosen study programme. 54% of respondents (90) completed a professional training during their studies, and 96% (86) of these respondents considered its benefits as significant for their professional development. One of the partial aims of this paper was to monitor the students' awareness of the labour market in the forest industry in the Czech Republic. The answers proved that a majority of students are aware of the situation on the labour market, in a broader context of this sector.

On the basis of the results presented in this paper it is possible to state that students who study the Forest Engineering study programme at the Czech University of Life Sciences in Prague have chosen a direction that corresponds with their personal interests and their satisfaction with the chosen study programme is increasing and strengthening during their study.

Zasláno/Received: 26. 01. 2018

Přijato do tisku/Accepted: 31. 08. 2018